

MØTEBOK

Fylkeslandbruksstyret i Vest-Agder.

Møtedato: 17/03/2004

Sakslistenr: 31/2004

Høring – Forslag til ny lov om skogbruk

SAKSBEHANDLER:

Fylkesskogsjef Arne Solum

TRYKTE VEDLEGG:

1. Brev fra Landbruksdepartementet av 04.12.2003

2. Forslag til ny lov om skogbruk (skogbrukslova)

SAKSUTREDNING:

Landbruksdepartementet har 04.12.2003 sendt ut forslag til ny Lov om skogbruk (skogbruksloven) til høring. Loven skal erstatte Lov om skogbruk og skogvern av 21. mai 1965.

I forbindelse med Stortingets behandling av Skogmeldingen ("Verdiskaping og miljø – muligheter i skogsektoren" – St.meld. nr. 17 (1998-99)) våren 1999 framkom bl.a. følgende merknad:

"Komiteen har merket seg at Regjeringen legger opp til å starte arbeidet med en ny skogbrukslov, med klare bestemmelser om et bærekraftig skogbruk og en langsiktig ressursforvaltning. Komiteen er enig i at de skogpolitiske utfordringene krever et moderne og funksjonelt juridisk rammeverk. Det er viktig at en ny skogbrukslov blir en næringslov hvor prinsippet om frihet under ansvar opprettholdes. Loven må også gi klare rammer for de miljøhensyn som påhviler skogbruket, og som er en viktig del av den enkelte skogeiers forvalteransvar. Den nye skogbruksloven må også videreføre en skogadministrasjon på kommune- og fylkesnivå med en organisasjon og kompetanse som gjør det mulig å følge opp regelverket og de skogpolitiske mål på en god måte regionalt og lokalt."

Forslaget til ny skoglov innebærer en betydelig "rasjonaliseringseffekt" når det gjelder lovens volum med tanke på antall paragrafer m.v. Landbruksdirektøren synes lengden, antall paragrafer m.v. i det nye forslaget virker hensiktsmessig ut i fra de hensyn som loven skal ivareta.

I merknadene tar Landbruksdirektøren bare for seg de paragrafer m.v. der det er merknader eller endringsforslag. Der man ikke gjør merknader, mener man at forslaget til vedkommende paragraf m.v. er greitt.

Merknader, generelt og til de enkelte paragrafer:

§ 1. Formålet med loven:

Departementet foreslår at den nye skogloven skal ha følgende formålsparagraf:

”Denne lova har til formål å fremme ei berekraftig forvaltning av skogressursane i landet med sikte på verdiskaping, og å sikre det biologiske mangfaldet, omsyn til landskapet, friluftslivet og kulturverdiane i skogen.”

Merknad:

Formålsparagrafen i en lov er viktig. Den skal forklare hva slags lov det er snakk om og hva som er lovens viktigste funksjoner. Denne formålsparagrafen gjør det, men den vektlegger næringsinteresser og de andre interessene, likt. Og det var ikke Stortingets intensjon. Landbruksdirektøren foreslår derfor følgende formålsparagraf:

”Denne loven har til formål å fremme en bærekraftig forvaltning av skogressursene i landet med sikte på verdiskaping. Loven skal videre sikre det biologiske mangfoldet, hensynet til landskapet, friluftslivet og kulturverdiene i skogen.”

§ 3 Skogbruksstyresmakt:

I § 3, Skogbruksstyresmakt, er følgende forslag lagt fram:

”Departementet er den øverste skogbruksstyresmakta etter denne lova. Det mynde som ligg til kommunen, Fylkesmannen og fylkeslandbruksstyret går fram av føresegnene i lova, eller ut frå delegasjon frå departementet. Departementet kan delegere mynde etter lova til andre offentlege organ.

Vedtak eller oppgåver som i eller i medhald av lova er lagt til kommunen kan på eige initiativ bli behandla av departementet eller av anna skogbruksstyresmakt når viktige omsyn tilseier det.

Fylkesmannen er skogbruksstyresmakt for skog som kommunen eig anten heilt eller delvis. Departementet avgjer kven som skal vere skogbruksstyresmakt for skog som fylkeskommunen eig anten heilt eller delvis.”

Merknader:

Det er viktig at kompetansenivået hos skogbruksmyndighetene ikke blir svekket.

Loven har selvsagt heller ingen mening dersom det ikke er tilstrekkelig med ressurser (kvantitativt og kvalitativt) bak loven til å følge opp myndighetsutøvelsen.

Statens ansvar på dette området bør derfor nedfelles i denne lovparagrafen. Dette vil også være klart i tråd med Stortingets intensjoner.

§ 6. Foryngelse og stell av skog

Forslaget lyder:

”Skogeigaren pliktar å syte for tilfredsstillande forynging etter hogst, og å sjå til at det er samanheng mellom hogstform og metode for forynging. Nødvendige tiltak for å leggje til rette for forynging skal setjast i gang innan 3 år etter at hogsten er skjedd.

Dersom skogeigaren ikkje rettar seg etter dette, avgjer kommunen om skogeigaren skal påleggjast å setje i verk tiltak for å sikre at arealet blir forynga. Tiltaket må setjast i verk innan ein frist som maksimalt kan vere 2 år. Blir ikkje tiltaka utførte innan fristen, skal kommunen syte for at tiltaka blir utførte for skogeigaren si rekning. Kommunen sine kostnader i denne samanhengen er tvangsgrunnlag for utlegg.

Kommunen kan nekte eller setje vilkår for å plante i skoglause område og ved skifte av treslag, grøfting, gjødsling eller bruk av plantevernmiddel så langt kommunen finn det nødvendig for å hindre store negative effektar på miljøverdiane, jf. § 1, under dette forureining av viktige vassførekomstar.

Departementet kan fastsetje nærare forskrifter om forynging og stell av skog, under dette om krav til tilfredsstillande forynging, om skifte av treslag, bruk av utanlandske treslag, grøfting i skog, gjødsling av skog, bruk av plantevernmiddel i skog og frø- og planteforsyninga i skogbruket.”

Merknader:

Lovparagrafen om Foryngelse og stell av skog er viktig i ei tid der skogeiers bevissthet og ansvar i foryngelsesarbeidet etter avvirkning er blitt betydelig svakere. Landbruksdirektøren er derfor enige i atplikten til å sørge for tilfredsstillende foryngelse etter hogst er innskjerpet og har ikke kommentarer til forslagene når det gjelder dette.

Landbruksdirektøren viser til lovforslagets formålparagraf og den understreking av begrepet verdiskaping som der kommer til uttrykk. Vi mener derfor at kommunens ansvar for treslagsskifte på arealer der dette burde vært utført bør komme klarere fram i § 6. I dette ligger det et stort potensial for kvalitetsheving, under forutsetning av hensyntagen til miljø, biologisk mangfold m.v.

Departementet etterlyser høringsinstansenes syn på en eventuell forskrift om foryngelse og detaljeringsgraden i denne. Landbruksdirektøren vil komme tilbake til dette i spesielle kommentarer til slutt i saksutredningen. Der vil det også bli gitt kommentarer til de andre områdene som departementet etterlyser spesielt.

Landbruksdirektøren vil understreke at denne lovparagrafen synliggjør behovet for en ressurssterk og faglig kompetent skogadministrasjon på lokalt og regionalt nivå (jf. merknadene til § 3). Dersom man ikke får det, vil loven lett bli sovende og effekten vil da fort kunne bli det motsatte av hva som er tilsiktet.

§ 8. Hogst og måling

Forslaget lyder:

”Ved hogst skal det takast omsyn til skogen sin framtidige produksjon og forynging samstundes som det blir tatt omsyn til biologisk mangfald, landskap, friluftsliv og kulturverdiar. Det skal sytast for at bruk av stigar, løyper og andre ferdselsårer ikkje blir unødig vanskeleggjort for allmenta etter at hogsten er avslutta. Kommunen kan påleggje skogeigar å rette opp køyreskadar eller andre skadar etter tiltak i skogen.

Om kommunen finn at ein hogst blir planlagt eller skjer i strid med denne lova, eller kan føre med seg vesentlege ulemper for eigedomen sitt produksjonsgrunnlag, det biologiske mangfaldet, friluftsverdiar og kulturminne, kan kommunen nekte hogsten eller setje vilkår for korleis den skal gjennomførast.

Når ikkje anna er fastsett av departementet skal kjøpar og seljar syte for at alt skogsvirke som blir hogd til foredling, sal eller eksport blir målt. Departementet kan gi nærare forskrifter om registrering og oppgaveplikt i samband med slik måling.”

Merknader:

§ 16 i nåværende skoglov omhandler bl.a. begrensninger i hogst i ”yngre tilfredsstillende skog”, som bare kan skje etter spesielle retningslinjer. Landbruksdirektøren mener dette har vært til norsk skogbruks fordel, og etterlyser at dette også blir nedfelt i den nye loven. Det vil være naturlig å ta dette inn under § 8.

Dersom man ikke understreker dette, vil man lett gi inntrykk av at det ikke er så farlig å avvirke skogbestand som ikke er hogstmodne, som for eksempel veksterlig ungskog av kvalitetstreslag på gode, lettilgjengelige arealer. Det burde være et samfunnsansvar å hegne om slike arealer. I ei tid da langsiktighet i de fleste sammenhenger ser ut til å bli kraftig utfordret, burde skogbruket holde fast ved dette prinsippet og ta et spesielt ansvar her.

§ 9. Førebyggjande tiltak

Forslaget lyder:

”Når det er fare for at større skogområde kan bli skadd av insekt- eller soppangrep skal kommunen setje i verk dei førebyggjande tiltak som er nødvendige. Dette kan m.a. vere pålegg til einskilde skogeigarar. Dette gjeld og for skog og einskilde tre i område som er regulert til andre formål enn skogproduksjon. Departementet kan fastsetje nærare forskrifter om slike tiltak, og korleis utgiftene skal dekkjast.

(Der beiting av vilt fører til vesentlege skader på skog som er under forynging, eller der beitinga er ei vesentleg hindring for å overhalde plikta til å forynge skog etter § 6 i denne lova, kan kommunen fastsetje ei tolegrense for beitetrykket.)”

Merknader:

Landbruksdirektøren synes det er greitt å ta inn i den nye skogloven en hjemmel som gir mulighet til å sette en grense for den påvirkning av skogen som beite kan medføre (jf. 2. ledd ovenfor – som det er bedt om spesielle merknader til). Det er viktig å presisere betydningen av ordet **vesentlig** og å avklare forholdet mellom skogloven og viltloven når det gjelder beitetrykk og beiteskader på skog.

§ 13. Skogområde med viktige miljøverdier

Departementet etterlyser høringsinstansenes syn på en eventuell miljøforskrift. Forslaget lyder:

Departementet kan ved forskrift fastsetje at det skal leggjast spesielle restriksjonar på skogbehandligna i skogområde med særskilte viktige miljøverdier knytt til biologisk mangfald, landskap, friluftsliv eller kulturminne. Desse restriksjonane kan gå ut over dei restriksjonane lova elles gir heimel for.”

Merknad:

Landbruksdirektøren mener selve lovforslaget til denne paragrafen er grei. Merknader til en eventuell miljøforskrift og kommentarer til denne vil bli gitt til slutt i saksutredningen (jf. kommentaren til § 6 ovenfor).

§ 15. Bruk av skogfondet:

Landbruksdirektøren foreslår at 2. ledd i departementets forslag blir tatt bort. Dette er dekket opp i første setning i 1. ledd – og trengs derfor ikke å bli gjentatt.

Forskrift om foryngelse og innhold og detaljeringsgrad av denne:

Departementet etterlyser høringsinstansenes syn på en eventuell forskrift om foryngelse og, dersom det skal være en slik forskrift, dennes detaljeringsgrad og innhold.

Landbruksdirektøren mener det er riktig med en slik forskrift og at denne kommer parallelt med den nye skogloven.

Som grunnholdning mener Landbruksdirektøren at positivt stimulerende virkemidler gir bedre effekt enn tvang og lovverk. Likevel må en innse at det med dagens negative utvikling på skogkultursektoren, trengs et praktikabelt, effektive og enkelt lovverk for å kunne fange opp de skogeiere som ikke er seg sitt langsiktige forvalteransvar bevisst.

Landbruksdirektøren er enig i at det særlig er tre faktorer som er avgjørende i forslaget definisjon av ”tilfredsstillende foryngelse”: Tetthet, treslag og tid.

Med hensyn til tettheten har departementet laget et forslag i tabell 1: *Minstekrav til tetthet (planter pr. dekar)*. Landbruksdirektøren mener disse minsteanslagene for plantetetthet avhengig av treslag og boniteter ser greie ut. Det er svært viktig å understreke at dette er minimumstall, som viser hvor lavt ned man kan gå før det skal gripes inn. Minimumstallene har således ikke noe å gjøre med de rettlede tall som Skogforskningen i lengre tid har anvist for plantetall pr. dekar med tanke på optimal produksjon, kvantitativt og kvalitativt.

Med hensyn til treslag sies det i kommentarene til forskriftsforslaget at ”*Departementet meiner det ikkje er rimeleg å påleggje skogeigar å etablere forynging med anna treslag enn det som stod i bestandet før hogst.*” For Vest-Agders vedkommende er ikke Landbruksdirektøren enig i dette. Her har man fremdeles store arealer der furu og lauv av dårlig kvalitet burde skiftes til gran, og dette burde det være muligheter for å kunne pålegge skogeier. Det vil i så fall være helt i tråd med Stortingets intensjoner om og med næringsaspektet ved den nye skogloven, men dette forutsetter også offentlige tilskudd til planting.

Landbruksdirektøren har ingen kommentarer til de refleksjoner som departementet har gjort omkring tidsaspektet for å gjøre tiltak. Planting innen tre år og påfølgende kontroll virker greitt, med en ny frist på inntil to år dersom det blir pålegg.

Det er viktig at det blir satt konkrete tall for tid også med hensyn til når den naturlige foryngelsen skal være i orden. Her vil vi anbefale 5 år på god bonitet (over 14), 10 år på middels god (11-14) og 15 år på svak bonitet (under 11).

Vi viser for øvrig til merknader under § 3, Skogbruksstyresmakt og § 6, Foryngelse og stell av skog, med hensyn på nødvendigheten av en sterk og kvalifisert skogbruksforvaltning på lokalt og regionalt nivå for bl.a. å kunne ivareta disse viktige oppgavene.

Miljøforskrift:

Departementet ber om høringsinstansenes syn på behovet for en spesiell miljøforskrift. Landbruksdirektøren mener det er et slikt behov og at denne bør komme parallelt med den nye skogloven. Skogbruksmyndighetene vil, gjennom en miljøforskrift få et miljømål for skogbruket som vil ligge i bunnen for all skoglig aktivitet, og som vil ligge til grunn for de frivillige ordningene som skognæringen selv har (Levende skog m.v.). En miljøforskrift må ikke være for detaljert, men formålet må være å fange opp det minimum som skal til for at man skal være på nivå med Levende skogs minstekrav for all skoglig virksomhet.

Landbruksdirektøren mener at man bør legge til grunn for miljøforskriften det forslaget som fulgte Skogmeldingen (1998-99). Det må være skogeierne sitt ansvar for at tiltak som er knyttet til skogbruk på eiendommen blir gjennomførte på et vis som samstemmer med Skogbruksloven og med prinsippene for et bærekraftig skogbruk. Skogeieren må også til en hver tid kunne redegjøre for miljøverdiene på egen eiendom.

Med hensyn til de konkrete forslagene om visse tiltak i skogen som det skal legges begrensninger på eller som skal forbys, har ikke Landbruksdirektøren særlige kommentarer utover det som ble diskutert og foreslått da forslaget om miljøforskrift var oppe i forbindelse

med framleggingen av Skogmeldingen. Vi vil likevel presisere at det bør være en utstrakt grad av regional og lokal bestemmelsesmyndighet, da skoglige forhold i Norge varierer mye, og det er de lokale myndigheter som har best muligheter og kvalifikasjoner til å tilpasse lovverket til dette. Forskriften må fange opp dette, dvs at den må være så generell at lokale tilpasninger kan skje.

Det må også understrekes at eventuelle restriksjoner bare blir lagt der det er helt nødvendig. Skogbruket er primært en næring (jf. Stortingets intensjoner), og det er viktig at man ikke legger unødvendige hindringer i veien for denne næringsutøvelsen bare for å gjøre det. Man må huske på at stadig større arealer – også med produktiv skog – blir liggende urørte, kanskje for alltid, på grunn av skogbrukets svekkede økonomi. Dette vil fange opp mye av de rike biologiske miljøene som for eksempel Levende skog foreskriver.

Sluttkommentarer:

Forslaget til ny skoglov et riktig steg på veien mot en mer tidsriktig skoglovgivning. Loven har de grunnelementer i seg som bør være der for å kunne være det redskapet som trengs i ei ny tid. Den er enklere og mer håndgripelig enn den tidligere loven. Den understreker skogeierens frihet under ansvar, samtidig som den viser til det langsiktige forvalteransvaret. Den har en rimelig god balanse mellom nærings- og miljøaspektene, og den hjemler mulighet for mer detaljerte forskrifter på områder som virker betimelige.

Med de merknader som er anført, mener Landbruksdirektøren at den framlagte Lov om skogbruk vil være godt egnet som et sentralt juridisk virkemiddel i gjennomføringen av skogpolitikken.

LANDBRUKSDIREKTØRENS FORSLAG TIL VEDTAK:

Fylkeslandbruksstyret i Vest-Agder viser til foranstående saksutredning og de merknader som framkommer i denne. Styret slutter seg til de vurderinger og merknader som Landbruksdirektøren har gitt.

FYLKESLANDBRUKSSTYRETS VEDTAK:

FORSLAGET ENSTEMMIG VEDTATT